

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת גיטין, דף פ"ה

במאי קמפלגני? רבנן סברי: ידים שאין מוכיחות הויין ידים, ואף על גב דלא כתב לה 'ודין', מוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה. ור' יהודה סבר: ידים שאין מוכיחות לא הויין ידים, וטעמא דכתב לה 'ודין', דמוכחא מילתא דבהאי גיטא קא מגרש לה. אבל לא כתב לה 'ודין' - אמרי בדיבורא גרשה, ושטרא ראיא בעלמא הוא.

מוכחא מילתא - מוכח הדבר
דבהאי גיטא - שבגט הזה
ודן - וזה

הסבר: לדעת חכמים, כאשר אדם נותן גט לאשתו, ברור מתוך הדברים שכוונתו לגרשה באמצעותו, ואין צורך לכתוב בגט בפירוש "וזה ספר הגירושין". ואילו לדעת רבי יהודה צריך לכתוב זאת בפירוש, אחרת עלולים לחשוב שהאדם גירש את אשתו בדיבור, והגט הוא רק שטר לראיה על כך.

על המפה

שכונת הקווקזים - בית שמואל בירושלים

שכונת בית שמואל הייתה שכונה בירושלים ליד שער שכם, שנקראה גם "שכונת הקווקזים" על שם תושביה, יהודי ההרים הקווקזים. השטח עליו נבנתה נרכש במאה ה-19 על ידי ניסן ב"ק, שרצה להקים שם שכונה חסידית, אולם בנייתה של זו נפסקה באמצע, וחלקים מהשטח נמכרו לעדות אחרות. היהודים ההרריים, שבראשם האחים בצלאל ועשהאל מייסאלי, קנו את השטח בשנת 1875 והקימו עליו את שכונת בית שמואל, שכללה 24 מבנים. במהלך פרעות תרפ"ט נטשו התושבים את השכונה, ורובם הצטרפו לקהילה הקווקזית בית ישראל. כיום שטח השכונה כלול בחלקה הערבי של שכונת מוסררה.

שכונת בית שמואל.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:52	כניסת שבת: 19:40
יציאת שבת: 20:05	יציאת שבת: 20:42
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:07	כניסת שבת: 20:14
יציאת שבת: 20:07	יציאת שבת: 21:37

סדר נשים | מסכת גיטין פ"ב-פ"ח

פרשת ראה | י"ט-כ"ה באב תשפ"ג (12-6 לאוגוסט 2023)

דף פ"ב: ארץ אחוזתכם

בפרשת מצורע קובעת התורה כי אם הופיע נגע בבית, כוהן צריך להופיע בבית ולבדוק אותו, ואם הוא נוכח כי זה נגע צרעת, הוא מכריז שהבית טמא. על אילו בתים מדובר? האם על בתים בכל העולם, או רק על בתים בארץ ישראל? האם גם על בתים ששייכים לנוכרים, או רק על בתים ששייכים ליהודים?

חז"ל קבעו כי הלכות אלו שייכות רק לבתים של יהודים בארץ ישראל, ורק במקומות שחולקו לשבטים. הם למדו זאת מהפסוק בפרשת מצורע: "כי תבואו

אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם". מכאן דרשו חז"ל: "ארץ אחוזתכם" - רק ארץ ישראל ולא חוץ לארץ. "ארץ אחוזתכם" - רק מקום שחולק בין שבטי ישראל, וכמובן רק בית של יהודי ולא של נוכרי, שהרי הפסוק מדבר אל היהודים - ארץ אחוזתכם, שלכם.

דף פ"ג: רבי אלעזר בן עזריה

אחרי פטירתו של התנא רבי אליעזר, התפססו ארבעה תנאים כדי לדון בהלכה שפסק רבי אליעזר. **ארבעת התנאים הם: רבי יוסי הגלילי, רבי טרפון, רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא.**

רבי אלעזר בן עזריה התמנה לנשיא הסנהדרין בגיל צעיר מאוד, יש אומרים שהוא היה רק בן שמונה עשרה, ואפילו יש אומרים שהוא היה רק בן שש עשרה. בגיל כה צעיר הוא כבר היה תלמיד חכם כה מופלג, עד שמינו אותו כנשיא.

מלבד חוכמתו הרבה הוא גם היה ממשפחה של כוהנים מיוחסים וגם היה דור עשירי מעצרא הסופר. מפני שהיה כה צעיר, נעשה עמו נס כשהתמנה לנשיא, ושערוותיו נהיו לבנות, כדי שיראה מבוגר.

דף פ"ד: כיצד עושים תנאי?

כיצד עושים תנאי ומה יהיה הדין במקרה הבא?

ראובן אמר לשמעון: "האופנים הללו שלי הם, ואני עושה איתך תנאי: תעשה מעשה קנון באופנים שלי, ואם תטפס לשמים הם יהיו שלך". שמעון ניגש אל האופנים, הניח עליהן את ידיו ואמר: "תודה רבה על המתנה הנפלאה".

לד שמעון בצד אמר לשמעון: "האם לא שמעת מה אמר ראובן? רק אם תטפס לשמים האופנים יהיו שלך..." אבל בדרך זה בתלמוד לומדים שאם אדם עושה עם השני תנאי שאי אפשר לקיים אותו לעולם, מתעלמים מהתנאי. לכן, מפני שאי אפשר לטפס לשמים, הרי זה כאילו ראובן נתן לשמעון את האופנים בלא כל תנאי.

חברותא

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

קבוצה של שישה נערים בני 15-16 תכננה בחופשת הקיץ לצאת לטיול של כמה ימים בכמה מקומות בצפון הארץ. תוך כדי תכנון הטיול פרצה מחלוקת בין הנערים על אופי הטיול - האם לעשות את כל הנסיעות ממקום למקום בטרמפים - או לנסוע בתחבורה ציבורית? הדיון היה סוער.

מצד שני:

חלק מהם טענו שנסיעה בטרמפים עלולה להיות מסוכנת מבחינה ביטחונית, שהרי אינך יודע לאיזה רכב אתה עולה, וגם תיקח יותר זמן כי אפשר לחכות לטרמפים הרבה זמן. אפילו אם זה יעלה כסף, עדיף לוותר על חווית הטרמפים ולנסוע באוטובוס רגיל.

מצד אחד:

חלק מהנערים אמרו שחלק מהחוויה של טיול זה לנסוע בטרמפים, להכיר כל מיני אנשים ומקומות, וגם כמובן לחסוך כסף. כמובן שהם ייסעו תמיד ביחד ויקפידו מאוד לעלות רק על טרמפים בטוחים.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

יהודי ההרים בקווקז

יהודי ההרים מהקווקז היו קהילה יהודית גדולה, שהתקיימה באזור הקווקז - בין אירופה לאסיה, באזרבייג'ן ובדגסטן. הם כינו את עצמם "ג'והור" שפירושו "יהודים", ודיברו בשפת הג'והורי. לפי המסורת של הקהילה, הגיעו אבותיהם לשם לאחר חורבן בית ראשון וגלות בבל. בהמשך התחלקו לחמש קבוצות עם הבדלים במיקום ובשפה. לאורך אלפי שנים הם שמרו על היהדות והקפידו על קיום המצוות. רבים מהם נרצחו במהלך השואה, וחלקם התגייסו לצבא הסובייטי כדי להילחם בנאצים. עלייה מהקווקז לארץ ישראל החלה לפני הקמת המדינה, והעולים משם תרמו מניסיונם כאנשי חקלאות, עבודת כפיים ולוחמים. רבים נוספים עלו בשנות ה-90, וכיום מונה הקהילה בישראל כ-80,000 איש.

רבי יחיאל סבי מלמד תורה ביישוב נג'ה שבאזרבייג'ן, שנת 1919 (Wikipedia, A.Naor)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי - בית ספר 'נעם בנים רמות', ירושלים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

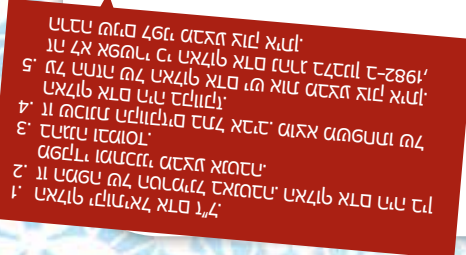
בְּאִין תִּתְּבֹלוֹת יִפֹּל עִם, וְתִשְׁוֶעַ בְּרַב יוֹעֵץ (סמל המוסד)

"בְּאִין תִּתְּבֹלוֹת יִפֹּל עִם וְתִשְׁוֶעַ בְּרַב יוֹעֵץ" זהו פסוק מספר משלי (יא). פירושו הוא, שכאשר לא נוקטים בתחבולות במלחמה, עלולים לנחול מפלה, ואילו על ידי ריבוי התייעצויות עם החכמים אפשר להגיע לניצחון ולתשועה.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
																	
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	352- הקמת ביהמ"ק ה-2	560- אסתר המלכה	422- חורבן ביהמ"ק ה-1 ועלת בבל	חננויות ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	1311- יציאת מצרים	אפרים ומנשה	1521- בניין במזרים	1812- אברהם אבינו / שרה	3760- בריאת העולם
מאות (המאה)																	

5 התבוננו היטב בציור - יש בו משהו לא נכון ושאינו הגיוני - מהו?

1. ארגון הביון של ישראל.
2. אחראי על השגת מודיעין ומבצעים מחוץ למדינה.
3. הוקם ב-1949 על ידי ראובן שילוח.
4. מבצע פעילויות סודיות רבות, ביניהן חיסול מחבלים.
5. סיסמתו היא: "באין תחבולות יפול עם ותשועה ברכ יועץ".

UCLA

סדר נשים | מסכת גיטין, דף פ"ה - פ"ח

דף פ"ה: "תורף" ו"טופס"

ישנם שני מושגים הקשורים למסכת גיטין: "תורף הגט" ו"טופס הגט". בעל הרוצה לגרש את אשתו צריך לתת לה גט כריתות. הגט הוא שטר שיש בו שני חלקים, חלק יותר חשוב וחלק פחות חשוב.

החלק היותר חשוב מכונה "תורף", ובו כתובים שם הבעל ושם האישה והתאריך שבו ניתן הגט. דבר חשוב נוסף כתוב ב"תורף": "הרי את מותרת לכל אדם", פי בכך הבעל מגרש את האישה שעתה היא מותרת להינשא לאדם אחר.

אחרי כתיבת ה"תורף" מרחיבים לכתוב פרטים נוספים ותוספות לשון. חלק זה מכונה "טופס".

לאחר ה"תורף" וה"טופס" חותמים העדים.

דף פ"ו: מים שנגפסלו

כל מי שנטמא ממת צריך להיטהר על ידי כך שמיים עליו מי אפר פרה אדומה. שוחטים פרה אדומה, שורפים אותה, מערבבים את האפר במים, ואת המים הללו מים על הטמאים, כפי הסדר שהתורה קובעת בפרשת חוקת.

ההלכה קובעת כי מים שבהמה, חיה או עוף שתו מהם - נפסלים ואינם ראויים להיות מי פרה אדומה.

דף פ"ז: ציור במקום חתימה

יש שטרות שאין להם תוקף בלא חתימת עדים. אחד מסוגי השטרות הללו הוא גט.

פעם אירע שבית דין התכנס כדי לכתוב גט כריתות, וכאשר ביקשו מן העדים לחתום, אחד מהם הוציא עט וצייר מעגל במקום לחתום את שמו. אמרו לו חברי בית הדין: "ביקשנו ממך לחתום, מדוע אתה מצייר ציורים?", והוא ענה להם: "הציור הזה הוא החתימה שלי". האם חתימתו כשרה? התשובה היא שאם הוא רגיל לחתום כך, החתימה כשרה. היו אמוראים אחדים שנהגו לחתום בציור. למשל, רב חנינא היה חותם בציור של ענף דקל. רב היה חותם בציור של דג, ורבה בר רב הונא היה חותם בציור של תורן ספינה.

דף פ"ח: ברור סכסוך בבית דין

כאשר מתגלים חלוקי דעות קשים בין אנשים, מחלוקות בעניני עסקים או חזקים והסכמים שחתמו, יש להימנע מלתבוע אחד את השני בבית דין של גוים, ולהעדיף לדון במחלוקת הזו בבית דין שדן לפי דיני וחוקי התורה.

כך לשוננו של הרמב"ם בנושא זה: "כל הדין בדיני עכו"ם ובערכאות שלהם... הרי זה רשע וכאלו חרף והרים יד בתורת משה רבנו".

דבר תורה

התורה מצווה על הריסת והשמדת כל המקומות שעבדו בהם הגוים עבודה זרה: "אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים... ותחת כל עץ רענן". יש להבין - מה אשמתם של העצים על כך שעבדו תחתם עבודה זרה? מדוע יש לכלות "כל עץ רענן" שכלל לא נתכוון להחטיא או להסית את ישראל? על כך משיב המדרש: "ומה אילנות שאינן רואין ואינן שומעין על שבאת תקלה על ידם אמרה התורה השחת שרף וכלה, המטה חברו מדרך חיים לדרכי מיתה על אחת כמה וכמה". אכן האילנות לא אשמים בדבר, אך בסופו של דבר על ידם באה תקלה לישראל ועל כך יש לאבדם. ומכאן מציבה התורה רף מוסרי גבוה הקורא לא רק להימנע מפגיעה במזיד, כי אם לשים לב שגם תקלה שלא בכוונה, לא תצא מתחת ידינו.

חידה!

זהו את שמות האישים הבאים, שבכולם מופיעות האותיות "עזר":

1. התמנה לראש הסנהדרין בגיל צעיר

2. אביו של 1

3. עמד בראש העולם מבבל בתקופת בית שני

4. עבד אברהם

(למלא 'אנטיג'אט)
'אנטיג'אט' ו'אנטיג'אט' (שלושה)

שאלות השבוע

1. האם בית של גוי יכול להיטמא בצרעת?

2. איזה נס נעשה לרבי אלעזר בן עזריה?

3. איך נראתה חתימתו של רב?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

